

United Nations
Nations UniesInternational Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yougoslavie

“LAŠVANSKA DOLINA” (IT-95-17/1)

ANTO FURUNDŽIJA

ANTO FURUNDŽIJA

Osuđen za mučenje i povrede ličnog dostojanstva, uključujući silovanje

Sredinom maja 1993., lokalni zapovjednik "Džokera", jedinice Hrvatskog vijeća obrane (HVO), u opštini Vitez u srednjoj Bosni i Hercegovini

- Osuđen na 10 godina zatvora

Krivična djela za koja je osuđen (primjeri):

Mučenje, povrede ličnog dostojanstva, uključujući silovanje (kršenja zakona i običaja ratovanja)

- Dok je Anto Furundžija ispitivao jednu Muslimanku, podređeni vojnik joj je prijetio prelazeći nožem po unutrašnjoj strani njenih butina i govoreći joj da će joj isjeći spolne organe.
- U drugoj prostoriji su žrtvu i njenog prijatelja, jednog hrvatskog vojnika, ispitivali i tukli pendrekom po stopalima. Ženu su zatim više puta silovali pred grupom vojnika. Onaj hrvatski vojnik je bio prisiljen gledati seksualno zlostavljanje svoje prijateljice.
- Anto Furundžija nije preduzeo ništa da spriječi ili onemogući ta djela počinjena u njegovom prisutstvu, a nastavak ispitivanja znatno je pridonio krivičnim djelima počinjenim protiv te žene i njenog prijatelja.

Datum rođenja	8. jul 1969., Travnik, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna optužnica: 10. novembar 1995.; izmijenjena optužnica: 2. jun 1998.
Datum hapšenja	18. decembar 1997., uhapsile su ga međunarodne Stabilizacijske snage (SFOR)
Prebačen na MKSJ	18. decembar 1997.
Prvo stupanje pred Sud	19. decembar 1997., izjasnio se da nije kriv ni po jednoj tački optužnice
Presuda Pretresnog vijeća	10. decembar 1998., osuđen na 10 godina zatvora
Presuda Žalbenog vijeća	21. juli 2000., kazna potvrđena
Kazna izdržana	25. septembar 2000., prebačen u Finsku na izdržavanje ostatka kazne; u kaznu mu je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 18. decembra 1997.; 29. jula 2004., odobreno mu je prijevremeno puštanje na slobodu koje je stupilo na snagu 17. augusta 2004.

STATISTIČKI PODACI

Broj sudskih dana	10
Broj svjedoka optužbe	8
Broj svjedoka odbrane	6
Broj svjedoka koje je pozvalo sudsko vijeće	0
Broj dokaznih predmeta optužbe	15
Broj dokaznih predmeta odbrane	22
Broj dokaznih predmeta sudskog vijeća	0

SUĐENJE	
Početak suđenja	8. juni 1998.
Završne riječi	22. juni 1998.
Pretrlesno vijeće II	sudija Florence Ndepele Mwachande Mumba (predsjedavajuća), sudija Antonio Cassese, sudija Richard May
Optužba	Brenda Hollis, Patricia Viseur-Sellers, Michael Blaxill
Odbrana	Luka Mišetić, Sheldon Davidson
Presuda	10. decembar 1998.

ŽALBENI POSTUPAK	
Žalbeno vijeće	sudija Mohamed Shahabuddeen (predsjedavajući), sudija Lal Chand Vohrah, sudija Rafael Nieto-Navia, sudija Patrick Lipton Robinson, sudija Fausto Pocar
Optužba	Upawansa Yapa, Christopher Staker, Norman Farrell
Odbrana	Luka Mišetić, Sheldon Davidson
Presuda	21. juli 2000.

POVEZANI PREDMETI <i>po geografskom području</i>	
ALEKSOVSKI (IT-95-14/1) “LAŠVANSKA DOLINA”	
BLAŠKIĆ (IT-95-14) “ LAŠVANSKA DOLINA ”	
BRALO (IT-95-17) “ LAŠVANSKA DOLINA ”	
DELIĆ RASIM (IT-04-83)	
KORDIĆ i ČERKEZ (IT-95-14/2) “ LAŠVANSKA DOLINA ”	
KUPREŠKIĆ i dr. (IT-95-16) “ LAŠVANSKA DOLINA ”	
LJUBIČIĆ (IT-00-41) “ LAŠVANSKA DOLINA ”	
MARINIĆ (IT-95-15) “ LAŠVANSKA DOLINA ”	

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Prvobitna optužnica protiv Ante Furundžije podignuta je 10. novembra 1995. Optužen je u jednoj tački za teška kršenja Ženevskih konvencija i dvije tačke za kršenja zakona i običaja ratovanja. Dana 18. decembra 1997., Antu Furundžiju je uhapsio SFOR i prebacio ga na Međunarodni sud. Dana 19. decembra 1997., izjasnio da se nije kriv ni po jednoj tački optužnice.

Dana 2. juna 1998., Tužilaštvo je podnijelo izmijenjenu i dopunjenu optužnicu iz koje je povuklo tačku u kojoj je bio optužen za teška kršenja Ženevskih konvencija iz 194. i navode povezane s tom tačkom.

U izmijenjenoj i dopunjenoj optužnici Anto Furundžija se teretio na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta Međunarodnog suda), za:

- Mučenje; povrede ličnog dostojanstva uključujući silovanje (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3).

SUĐENJE

Suđenje Anti Furundžiji počelo je 8. juna 1998. pred Pretresnim vijećem II (u sastavu: sudija Mumba (predsjedavajuća), sudija Cassese i sudija May), a završne riječi su iznesene 22. juna 1998. Dok su sudije donosile presudu, tužilaštvo je odbrani objelodanilo dva dokumenta u vezi s liječenjem svjedokinje A u terapijskom centru (svjedokinja A bila je navodna žrtva krivičnih djela za koja je Anto Furundžija optužen). Nakon što je odbrana podnijela zahtjev, a Pretresno vijeće saslušalo usmene argumente objiju strana u postupku, sudije su zaključile da je tužilaštvo prekršilo pravilo 68 (objelodanivanje oslobađajućeg materijala), te da je shodno tome odbrana bila oštećena. Pretresno vijeće je stoga naložilo ponovno otvaranje postupka u dijelu koji se odnosi na medicinsko, psihološko i psihijatrijsko liječenje ili savjetodavnu pomoć svjedokinji A. Suđenje je ponovno počelo 9. novembra 1998. i svjedokinja A je ponovno svjedočila na zatvorenoj sjednici. Postupak je zaključen 12. novembra 1998. nakon iznošenja završnih riječi.

PRESUDA PRETRESNOG VIJEĆA

Pretresno vijeće je ustanovilo da je Furundžija bio zapovjednik "Džokera", specijalne jedinice HVO-a. Bio je aktivni borac i sudjelovao je u neprijateljskim aktivnostima usmjerenim protiv muslimanske zajednice u području Lašvanske doline i, između ostalog, u napadu na selo Ahmići, gdje je lično sudjelovao u protjerivanju Muslimana iz njihovih domova, pospješujući oružani sukob.

Pretresno vijeće je Antu Furundžiju proglasilo krivim po tačkama optužnice za mučenje i povrede ličnog dostojanstva kao kršenja zakona i običaja ratovanja. Te optužbe su se zasnivale na događajima koji su se dogodili u velikoj sobi i ostavi jedne vikendice, u štabu "Džokera" ("Bungalovu") u Nadiocima sredinom maja 1993. Što se tiče mučenja, Pretresno vijeće se uvjerilo da je Anto Furundžija bio prisutan u velikoj sobi i ispitivao svjedokinju A dok je bila gola. Namjera Ante Furundžije i još jednog vojnika HVO-a (optuženi B) bila je da dođu do informacija za koje su vjerovali da će biti od koristi HVO-u. Stoga su ispitivali svjedokinju A o aktivnostima članova njene porodice i nekih drugih imenovanih pojedinaca, njenom odnosu sa određenim vojnicima HVO-a i pojedinostima o njenom navodnim vezama s Armijom Bosne i Hercegovine (ABiH).

Pretresno vijeće je zaključilo da je, dok su svjedokinju A ispitivali, optuženi B prelazio nožem po unutrašnjoj strani njenih butina i prijetio da će joj isjeći spolne organe ako ne bude govorila istinu odgovarajući na pitanja Ante Furundžije. Anto Furundžija je nastavio ispitivanje koje je kulminiralo prijetnjom da će suočiti svjedokinju A s jednom drugom osobom, svjedokom D, i da će ona tada priznati sve ono za što su je "Džokeri" optužili. "Džokeri" su svjedoka D uhapsili optuživši ga da ih je izdao ABiH, koja ga je držala jedno vrijeme u zarobljeništvu. Vijeće je zaključilo da su tako ispitivanje koje je vodio Anto Furundžija i aktivnosti optuženog B postali jedan proces.

Pretresno vijeće je zaključilo da je Anto Furundžija takođe bio prisutan u ostavi gdje se odvijala druga faza ispitivanja svjedokinje A. Svjedoka D su tamo odveli na suočavanje sa svjedokinjom A, kako bi je prisilili da prizna kao što joj je Anto Furundžija 'obećao' u velikoj sobi. Anto Furundžija ih je oboje ispitivao, a optuženi B ih je udario pendrekom po stopalima tokom ispitivanja. Optuženi B je ponovo

nasrnuo na svjedokinju A, koja je i dalje bila gola, pred grupom vojnika. Silovao ju je oralno, vaginalno i analno i prisilio je da mu liže penis. Tada je Anto Furundžija nastavio ispitivati svjedokinju A na isti način kao što ju je ranije ispitivao u velikoj sobi. Kako se ispitivanje intenziviralo, tako se intenziviralo i seksualno zlostavljanje i silovanje. Namjera Ante Furundžije, kako je gore obrazloženo, bila je da od svjedokinje A izvuče informacije putem nanošenja teških fizičkih i duševnih patnji. Što se tiče svjedoka D, Anto Furundžija je namjeravao izvući informacije o njegovom navodnom izdajstvu HVO-a i njegovoj pomoći svjedokinji A i njenoj djeci. Fizički napadi na svjedoka D, kao i činjenica da je bio prisiljen gledati seksualno zlostavljanje žene koju je poznavao kao prijateljicu, nanijeli su mu tešku fizičku i duševnu patnju. Pretresno vijeće je proglasilo Antu Furundžiju krivim za mučenje u svojstvu saizvršioca jer nije spriječio ni onemogućio podređenog vojnika da zlostavlja svjedokinju A i svjedoka D.

Što se tiče tačke u kojoj se teretio za povrede ličnog dostojanstva, uključujući silovanje, silovanja svjedokinje A koja je počinio optuženi B nisu osporena ni u jednoj pojedinosti koju su iznijeli svjedokinja A i svjedok D. Ono što je osporavano bilo je prisustvo Ante Furundžije i u određenoj mjeri pitanje da li je on imao ikakvu ulogu u počinjenju silovanja. Pretresno vijeće je zaključilo da je svjedokinja A podvrgnuta silovanju i teškom seksualnom zlostavljanju od strane optuženog B tokom ispitivanja koje je vodio Anto Furundžija. Optuženi B penetrirao je penisom u usta, vaginu i anus svjedokinje A. Silovanja i seksualno zlostavljanje počinjeni su javno; pripadnici "Džokera" gledali su i tiskali se oko otvorenih vrata ostave. Smijali su se onome što se događalo. Pretresno vijeće je zaključilo da je svjedokinja A od strane optuženog B pretrpjela tešku fizičku i duševnu bol, uz javno poniženje, djelima koja predstavljaju povredu njenog dostojanstva i seksualnog integriteta. Vijeće je zaključilo da Anto Furundžija nije lično silovao svjedokinju A, ali njegovo prisustvo i njegovo nastavljanje ispitivanja ohrabрили su optuženog B i znatno pridonijeli krivičnim djelima koja je počinio. Furundžija je proglašen krivim za pomaganje i podržavanje povreda protiv ličnog dostojanstva, uključujući silovanje.

Vijeće je odlučilo osuditi Antu Furundžiju na 10 godina zatvora za mučenje i 8 godina za povrede ličnog dostojanstva. Naloženo je da se kazne izdržavaju istovremeno.

Dana 10. decembra 1998., Pretresno vijeće je izreklo presudu osudivši Antu Furundžiju na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta Međunarodnog suda) za:

- Mučenje; povrede ličnog dostojanstva, uključujući silovanje (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3).

Kazna: 10 godina zatvora.

PRESUDA ŽALBENOG VIJEĆA

Dana 22. decembra 1998., odbrana je podnijela najavu žalbe na presudu i kaznu koju je izreklo Pretresno vijeće. Pretres o žalbi je održan 2. marta 2000.

Žalbeno vijeće je odbacilo sve žalbene osnove. Žalbeno vijeće je izreklo presudu 21. jula 2000., potvrdivši kaznu od 10 godina zatvora koju je izreklo Pretresno vijeće II.

Dana 22. septembra 2000., Anto Furundžija je prebačen u Finsku na izdržavanje kazne. U kaznu mu je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 18. decembra 1997. Dana 29. jula 2004. odobreno mu je prijevremeno puštanje na slobodu koje je stupilo na snagu 17. augusta 2004.